

DIARI DE SESSIONS DE LA COMISSIÓ D'ASSUMPTES SOCIALS I DRETS HUMANS DEL PARLAMENT DE LES ILLES BALEARS

DL PM 1094-2011

Fq.Con.núm. 33/27

VIII legislatura

Any 2013

Núm. 48

Presidència
de l'Honorable Sra. Maria Assumpció Pons i Fullana

Sessió celebrada dia 23 de maig del 2013

Lloc de celebració: Seu del Parlament

SUMARI

PROPOSICIONS NO DE LLEI:

1) RGE núm. 649/13, presentada pel Grup Parlamentari Popular, relativa a accions i mesures per a la prevenció dels suïcidis.	670
2) RGE núm. 669/13, presentada pel Grup Parlamentari Socialista, relativa a teleassistència domiciliària.	674
-

LA SRA. PRESIDENTA:

Senyors i senyors diputats. Bones tardes a tots. Començarem la sessió d'avui i en primer lloc els demanaria si es produeixen substitucions?

LA SRA. SERRA I CABANELLAS:

Sra. Presidenta, Margalida Serra substitueix Margalida Prohens.

EL SR. CAMPS I CASASNOVAS:

Sra. Presidenta, Antoni Camps substitueix Pepe Torres, sempre i quan no vengui.

EL SR. MAICAS I SOCIAS:

Sra. Presidenta, Lluís Maicas substitueix Vicenç Thomàs.

LA SRA. MARÍ I MAYANS:

I Esperança Marí substitueix Joana Barceló.

LA SRA. PRESIDENTA:

No hi ha més substitucions. L'ordre del dia d'avui consisteix en el debat de les proposicions no de llei RGE núm. 649 i 669/13.

1) Proposició no de llei RGE núm. 649/13, presentada pel Grup Parlamentari Popular, relativa a accions i mesures per a la prevenció dels suïcidis.

Per defensar la Proposició no de llei RGE núm. 649/13 del Grup Parlamentari Popular, relativa a accions i mesures per a la prevenció dels suïcidis té la paraula l'Hble. Diputada Sra. Carolina Torres, per un temps de deu minuts.

LA SRA. TORRES I CABAÑERO:

Gracias, Sra. Presidenta. Cabe destacar que en el Parlamento de estas islas está trabajando una ponencia de salud mental para mejorar la calidad de vida de las personas que sufren este tipo de enfermedades y también la de sus familias. Por lo tanto, hay un compromiso firme de todos los grupos políticos de mejorar este tema y de que este trabajo en ponencia tendrá una repercusión positiva en los temas de prevención de suicidios. Por lo tanto, estoy segura de que la propuesta que hoy presenta mi grupo parlamentario en esta comisión, obtendrá el consenso de todos los grupos representados en esta cámara, tal y como ya pasó en el Congreso de los Diputados en el mes de diciembre del año pasado.

Una propuesta similar presentada de forma conjunta por todos los grupos políticos del Congreso fue aprobada, como no podía ser de otra manera, y creemos que el Parlament de les Illes Balears también puede subirse a ese tren y aprobar por unanimidad que se definan un conjunto de acciones dentro del marco de la estrategia en salud mental del Sistema Nacional de Salud, para mejorar la prevención de los suicidios, especialmente dentro de los grupos de población más vulnerables.

El suicidio es un tema todavía tabú dentro de nuestra sociedad, lo que provoca que muchas veces se oculten las cifras, lo cual hace muy difícil a la hora de elaborar las estadísticas determinar las cifras con exactitud. Incluso, muchas de las muertes por suicidio son presentadas por las propias familias como accidentes.

Las cifras son escalofrantes. Las estadísticas dicen que 1.200.000 personas en todo el planeta se quitan la vida en un año, además hay que tener en cuenta que por cada suicidio hay 20 tentativas. No es raro que sea considerada como una epidemia del siglo XXI, un grave problema de salud pública del cual ya alertaron la Organización Mundial de la Salud, Naciones Unidas y la Unión Europea.

En España desde el año 2008 el suicidio es la principal causa de muerte externa, al margen de enfermedades, por encima de los accidentes de tráfico. Como ven, son cifras que sin duda nos deben hacer reflexionar. Hay que decir que la mayoría de casos de suicidio, entre un 90 y un 95%, tiene que ver con un problema de salud mental, especialmente la depresión. Si nos vamos a los últimos datos del INE, en el año 2010, 3.145 personas se quitaron la vida, la mayoría de las cuales son hombres y uno de cada cuatro es menor de 25 años, convirtiéndose en la segunda causa de muerte entre los jóvenes de 10 a 24 años. Es realmente alarmante la incidencia del suicidio en este tramo de la población, porque si uno revisa los datos sobre suicidios en los años 50, cuando el 60% de las muertes por suicidio correspondían a personas de más de 45 años de edad, comprobará que esa tendencia se ha invertido. Actualmente el 55% de las personas que deciden quitarse la vida son jóvenes de entre 10 y 24 años.

Los expertos hoy aseguran que el suicidio entre los más jóvenes no es exclusivamente un problema de salud mental, sino que responde a muchos factores. La sociedad de hoy nada tiene que ver con la sociedad que vivieron sus progenitores. La ansiedad, la tristeza, el sentimiento de fracaso por la persecución obsesiva de ideales inalcanzables, la perfección física, el acceso a las drogas, el consumo de alcohol, las rupturas de pareja, son sólo algunos ejemplos de sufrimiento de nuestros jóvenes. También en este parlamento hemos hablado en el ámbito escolar, del acoso escolar, o *bullying*, o incluso de las redes sociales, el *cyber bullying*. En muchos de estos casos los padres son últimos en darse cuenta de que sus hijos sufren.

Por lo tanto, es importante sensibilizar a la población acerca de los problemas de salud mental y fomentar el debate sobre los trastornos mentales y las inversiones en servicios de prevención, promoción y tratamiento. La depresión, otro trastorno mental frecuente en todo el mundo que causa un sufrimiento humano innecesario y unos costes elevados para la sociedad. Las consecuencias pueden ser las conductas suicidas, especialmente en personas que tienen otros factores predispuestos. Y un dato, según la Organización Mundial de la Salud, la mayor parte de los años perdidos por discapacidad son a causa de la depresión.

Y por todo esto y por otras muchas causas, esta iniciativa parlamentaria va encaminada, espero que con el consenso de todos los grupos, a que se definan un conjunto de acciones dentro del marco de la estrategia en salud mental del Sistema Nacional, para mejorar la prevención de los suicidios, especialmente dentro de los grupos de población más vulnerables.

Bien es cierto que no partimos de cero y que las administraciones públicas y organismos internacionales no han estado de brazos cruzados. En Baleares también ha habido programas específicos financiados por el ministerio contra la depresión y el suicidio. Programas avalados por la Estrategia en salud mental del sistema nacional de salud, aprobado por el Consejo Interterritorial del Sistema de Salud, el 11 de diciembre de 2006 y que cuenta entre sus líneas estratégicas la prevención de la enfermedad mental, el suicidio, las adiciones en la población y así reducir las tasas de conductas suicidas y de los intentos de suicidio de la comunidad. Mejorar el diagnóstico y los tratamientos de la depresión y cuantificar la evolución anual de las diferentes variables relacionadas con los trastornos depresivos, el consumo de fármacos, el número de suicidios, las tentativas de suicidio.

Después de efectuar una primera evaluación, se presentó una nueva estrategia en salud mental del sistema nacional de salud para los años 2009 a 2013, donde se recogen los resultados de esa evaluación e incorpora más información sobre nuevos hallazgos técnicos y científicos, lo cual hizo aprobar un nuevo documento que modificara algunos objetivos, además de añadir algunos nuevos.

El pacto europeo para la salud mental y el bienestar fue la propuesta de continuidad del *Libro verde*. El pacto atañe a cinco áreas prioritarias, apoyadas en cinco documentos de consenso: la salud mental entre jóvenes y en la educación, la prevención del suicidio y de la depresión, la salud mental en el entorno laboral, la salud mental de las personas mayores, luchar contra el estigma y la exclusión social.

En octubre de 2012, la Comisión de Sanidad y Servicios Sociales del Congreso aprobó también por unanimidad, la proposición no de ley relativa a la promoción de medidas con las que impulsar un mejor tratamiento de la salud mental infanto-juvenil, a propuesta del Grupo Popular. También hay que destacar que el pasado mes de abril, se aprobó por Consejo de Ministros el II Plan estratégico de infancia y adolescencia, cuya vigencia está prevista para el periodo de 2013 a 2016. Este nuevo plan incorpora, entre otras novedades, la creación de una estrategia nacional de salud mental infanto-juvenil, lo cual es muy novedoso que por primera vez en nuestro país haya un apartado específico y lo que se pretende es garantizar la protección del menor en todos los ámbitos, así como aumentar su bienestar y calidad de vida.

Por lo tanto y para concluir, Sra. Presidenta, si bien es cierto que se toman medidas por parte de los diferentes organismos, las muertes por suicidio son un asunto más que preocupante que necesita el esfuerzo de todos. Necesita que todos rememos en una misma dirección para actualizar y definir un conjunto de actuaciones, siempre dentro del marco de la estrategia de salud mental del Sistema de Salud, para ser más eficientes, para

mejorar la prevención de suicidios en general, pero con especial atención a los grupos de población más vulnerables.

Muchas gracias.

LA SRA. PRESIDENTA:

Moltes gràcies, Sra. Torres. Passarem ara al torn de fixació de posicions. Per part del Grup Parlamentari Socialista té la paraula l'Hble. Diputat Sr. Lluís Maicas, també per un temps de deu minuts.

EL SR. MAICAS I SOCÍAS:

Gràcies, presidenta. Efectivament, el suïcidi és sobretot un drama social i molt especialment un drama familiar. Qui l'ha pogut viure de prop, sap com destrueix una família el suïcidi d'un fill, d'un infant. Avui mateix, a Eivissa s'ha trobat el cos d'un jove que cercaven, Pau Ribas de 20 anys, que s'ha suïcidat. Això és -repetesc- un drama familiar que no se supera mai, mai. Per tant, totes les mesures que es puguin posar per disminuir, per evitar, per pal·liar, totes seran benvingudes.

És cert, com vostè diu, que és la principal causa de mort, exceptuant les malalties entre la població de l'Estat, per damunt com molt bé ha dit, dels accidents de trànsit que és una cosa que sobta molt. És a dir, els accidents de trànsit surten damunt la premsa, en canvi les persones que se suïciden són moltes més que les que moren per accident. En tot cas tal vegada convendria precisar, exceptuant les malalties mentals perquè molts de suïcidis tenen el seu inici en el problema mental, a la malaltia.

Hi ha discrepàncies en les taxes de suïcidis, que poden oscil·lar entre els tres morts per cada 100.000 persones de Grècia, fins els 24 per cada 100.000 persones de Finlàndia. En tot cas aquestes xifres corresponen a estadístiques un poc retardades, però ens donen una idea de la magnitud de la tragèdia. Així mateix, com vostè ha dit, les taxes són superiors entre les homes i podríem dir que a les Illes Balears cada any hi ha al voltant 80 persones que es treuen voluntàriament la vida.

La seva incidència i prevalença té a veure amb els determinants de salut. Totes aquelles coses, vostè ja n'ha descrites, que fan i donen qualitat a la nostra vida, des de l'habitatge, l'educació, el col·legi, la feina i les seves condicions, la sanitat, les relacions interpersonals, l'entorn social, l'entorn ciutadà, les condicions econòmiques. A l'Estratègia en salut mental del Sistema Nacional de Salut, hi ha un capítol que tracta del desenvolupament de les línies estratègiques sobre promoció de la salut mental de la població, prevenció de la malaltia mental i eradicació de l'estigma associat a les persones amb trastorn mental.

Un dels punts és precisament prevenir la depressió i el suïcidi i l'objectiu general que es fixa és prevenir la malaltia mental al suïcidi i les addiccions en la població i de forma més específica fer-ho a les àrees d'alt risc d'exclusió social o de marginalitat, amb la finalitat d'actuar sobre els determinants dels trastorns mentals i de les addiccions, de prevenir l'estrès laboral i els trastorns mentals associats al treball i a desenvolupar intervencions preventives en entorns com ara els centres docents, les institucions penitenciàries i els geriàtrics.

Nosaltres, Sra. Torres, estam, com no pot ser d'altra manera, d'acord amb la seva iniciativa. No s'entendria una altra cosa. En tot cas li proposam una esmena *in voce* molt fàcilment assumible. Es tracta de canviar la paraula "definir" per la paraula "desenvolupar" o si vol "engegar". En definitiva, les definicions atenen l'àmbit de la descripció, però no de l'acció o de l'actuació i entenem que la intenció de la proposta, la seva intenció és precisament actuar sobre el problema i no tant definir-lo, perquè els especialistes ja ho fan, està prou definit, s'estan esbrinant les causes. Per tant, jo li proposaria aquest petit canvi perquè l'acord sigui possible, que ho és de totes formes, però sí que ens agradaria que poguessin fer aquest canvi.

Moltíssimes gràcies.

LA SRA. PRESIDENTA:

Moltes gràcies, Sr. Maicas. I per part del Grup Parlamentari MÉS té la paraula l'Hble. Diputada Sra. Fina Santiago, per un temps de deu minuts.

LA SRA. SANTIAGO I RODRÍGUEZ:

Gràcies, Sra. Presidenta. Bones tardes a tots i a totes. Cregui'm, Sra. Torres, que el nostre grup parlamentari donarà suport a la seva iniciativa i m'agrada transmetre transparència per part del Grup Parlamentari MÉS perquè vostè encerti, nosaltres transmetem aquesta transparència.

Jo la veritat no he aconseguit amb el Grup Popular, quan vaig presentar aquí aquella proposició no de llei de nins soldats perquè poguessin ser considerats refugiats, vostès hi varen votar en contra. Jo estava convençuda que hi votarien a favor. O com per exemple dimarts passat, no vàrem aconseguir el suport del Partit Popular per lamentar la mort del Sr. Alpha Pam i sol·licitar a la conselleria que fes el necessari per tornar-ho evitar, jo estava convençuda que el Partit Popular hi votaria a favor i me va sorprendre molt que no ho fes. M'agrada que el nostre grup transmeti transparència i se sàpiga quan nosaltres podem estar a favor d'una proposició no de llei.

Efectivament, jo crec que el suïcidi és una devastació emocional molt important per a la persona que se suïcida i per a la família. Hi ha d'haver uns sentiments realment que t'han d'envair d'una forma absoluta. Les taxes de suïcidi a nivell europeu són molt preocupants. Els estudis que jo he pogut mirar per preparar aquesta proposició no de llei parlen que hi ha un 12 per cada 1.000 habitants, quan se tracte de dones és més baix, és quasi un 4 per cada 1.000 habitants. Hi ha dos grups d'edat molt crítics, l'adolescència i les persones majors de 65 anys, és la primera causa de mort no natural i està entre la cinquena i la desena causa de mort, incorporant aquí les naturals.

I després allò que és més preocupant és que també hi ha intents no consumats i que això se situa entre, depenent una mica de la societat, entre un 50 i 60 per cada 100.000 habitants. Per tant, estam davant d'un problema de salut pública, estam davant d'un patiment social i un patiment humà molt important. Ja hem parlat dels perfils, persones amb problemes de trastorn mental, especialment bipolars i (...) de personalitat, problemes de soletat, problemes de frustració, d'incomunicació. I una de les coses més importants és la situació de dol, la situació de pèrdua, per això afecta tant als adolescents que encara no tenen els processos emocionals consolidats i davant una pèrdua com pot ser un amor, una amistat o altres tipus de pèrdues emocionals, no ho saben dur i pareix que no ho poden superar. O el *bullying*, cada vegada tenim casos d'al·lotes o d'al·lots que se suïciden per la pressió dels iguals.

I parlava de la pèrdua d'aquest procés de dol, d'aquest procés de pèrdua perquè de vegades la pèrdua no només és emocional, també la pèrdua és a vegades física, és material: pèrdua de la casa, pèrdua de la feina, fa que també siguin causes de mort. L'actual crisi econòmica, sobretot en els països del sud, està augmentant els processos de suïcidi. A Grècia per exemple del 2009 al 2011 el mateix president reconeixia que havien augmentat un 37% els suïcidis, si l'any 2009 n'hi havia hagut 677, l'any 2011 se'n varen registrar 927. Per tant, la pèrdua material, la pèrdua de la feina, no veure una sortida, la pèrdua de la casa, de l'habitatge, també és un procés de dol que de vegades és difícil de dir.

Per exemple suïcidis relacionats amb la crisi en el nostre país dins el 2013 són oficialment els següents: el 14 de maig un home se suïcida a Múrcia quan anava a ser desnonat; el 10 de maig mor una dona que es va cremar a *lo bonzo* i va cridar *me lo habéis quitado todo*; el 6 de maig se suïcida un home quan era desnonat a Barcelona per impagament del lloguer; el 17 d'abril un jove de 19 anys se suïcida a Barcelona per no trobar feina, deixa els estudis i perquè la seva família havia de ser desnonada; el 9 d'abril una parella se suïcida de mutu acord a Santiago de Compostel·la per problemes econòmics; el 3 d'abril un home de 56 anys apareix penjat al carrer, deu dies abans de ser desnonat; el 8 de març a Granada una dona de 48 anys es lleva la vida quan havia estat desnonada un parell de dies abans i ho fa a la casa de lloguer que no podia pagar, duia tres mesos sense poder-la pagar; el 26 de febrer un home de 46 anys aturat de llarga durada es va llevar també la vida. Aquí, se'n recordaran, a Calvià una parella es va llevar la vida el 16 de febrer, una parella que no tenia problemes per mantenir ca seva. El 14 de febrer una persona va saltar quan era desnonada. Així, 12 de febrer, 13 de febrer, 8 de febrer, (...) desnonaments. L'11 de febrer un home a Basauri, deixa una nota una nota als seus fills que no ho pot suportar més, un home aturat de llarga durada.

Per tant, Sra. Torres, tenim el convenciment que s'han de fer coses, perquè lluitar contra aquest suïcidi no només es fer una campanya que no se suïcidin, que la vida val la pena, sinó que és posar recursos públics perquè això no succeeixi. És posar més psicòlegs, més psiquiatres, més metges que puguin atendre adequadament les persones, és posar més professionals als centres escolars perquè hi puguin estar atents, és procurar fer feina per a la cohesió social, perquè les persones efectivament no tinguin aquestes situacions extremes de no veure sortida a la seva situació personal.

La mateixa comissària europea, Andrea Vassiliou, va dir, va donar una explicació fa dos mesos de la relació que hi ha entre economia i salut mental i de salut mental i suïcidis i va reconèixer la comissària europea que des de l'any 2008, des de la presència d'aquestes crisi hi ha un 25% més de persones que s'han suïcidat en el conjunt d'Europa i un 15% més de casos psiquiàtrics.

Per tant, donam suport a aquesta proposició no de llei, confiam que el Govern de l'Estat i el Govern de la nostra comunitat autònoma s'ho prenguin seriosament, treballin per la cohesió social, treballin perquè la salut mental estigui ben atesa, perquè els infants trobin recursos, perquè els adolescents trobin recursos on poder anar quan ho necessitin, quan estan en una situació de tancament en què no veuen cap sortida.

Seria també interessant tenir un debat amb els..., crec que de caràcter periodístic, polític i sociològic de com tractar el tema dels suïcidis perquè de moment en els manuals de periodisme, jo m'hi ficat per veure com es tractava aquest tema, hi ha una consigna molt clara que és que no s'ha d'anunciar, no s'ha d'avisar, no s'ha de notificar, no s'ha de... no se n'ha de fer una notícia en relació amb el suïcidi perquè està demostrat que això anima altres persones propenses a suïcidar-se, és un estímul d'imitació no per a persones que no tenen pensat suïcidar-se, sinó per a persones que tenen pensat suïcidar-se.

Sí que s'hauria de tenir, però, un debat social i polític de com poder registrar realment aquestes estadístiques, aquests casos reals que són considerats suïcidis, poder treballar-los d'una manera professional perquè segurament estam davant un tema que, com ha dit vostè, en part s'oculta per la situació, crec, familiar i personal que suposa aquest suïcidi.

Per tant, anunciï el nostre vot afirmatiu.

Gràcies.

LA SRA. PRESIDENTA:

Gràcies, Sra. Santiago. Vol fer ús de la paraula per contradiccions la Sr. Torres?

LA SRA. TORRES I CABAÑERO:

Sí, gràcies, Sra. Presidenta. En primer lugar agradecer el tono y el apoyo de todos los grupos, tanto al grupo socialista como al grupo MÉS.

Respecto a lo que ha afirmado aquí el grupo MÉS, no voy a entrar, si las causas de un suicidio son unas u otras, porque creo que no es el tema de esta propuesta y porque en cada etapa... tendrán más incidencia unas u otras, pero ya que se han mencionado los casos de los desahucios, destacar que es un tema que nos parece bastante grave y precisamente por eso el Gobierno, este gobierno, ha tomado medidas como los planes de *lloguer* del IBAVI y ojalá estas medidas se hubieran tomado mucho antes, pero bueno. Tampoco voy a entrar a relatar todas las medidas a nivel estatal que se han tomado en el tema precisamente de los desahucios.

Otro ejemplo de la preocupación que tiene este gobierno por las personas es precisamente que se ha decidido subir el presupuesto de asuntos sociales en más de un 25%. Por tanto, creo que son dos ejemplos claros de que se está trabajando y se sigue trabajando para mejorar la vida de los ciudadanos de estas islas en particular y también desde el Gobierno central de los ciudadanos del país.

Respecto a la transacción o la enmienda *in voce* que ha hecho el grupo socialista no encontramos ningún problema en aceptar la enmienda que usted propone y cambiar la palabra "definir" por "*desenvolupar*" o la otra palabra que usted ha mencionado, en principio, porque es precisamente ese el objetivo que busca esta propuesta.

Ya para ir terminando, solamente destacar que las cifras sobre las muertes por suicidio en nuestro país remarcen la evidencia de que a pesar de los estudios, los avances y las medidas tomadas por las diferentes administraciones públicas, no son suficientes y que todavía falta mucho por hacer.

Siempre es un buen síntoma que haya unanimidad en estos temas por parte de todas las fuerzas políticas, sobre todo cuando hablamos de asuntos como la muerte por suicidio ya que nos encontramos un doble drama tal y como también se ha apuntado en este mismo debate, ya que por una parte está la víctima en sí y también la familia que sufre doblemente, por una parte por la falta del ser querido y por otra porque piensa que no puede hablar de ello, incluso en muchos casos -como también ya se ha comentado- este tipo de muertes son ocultadas como accidente y por lo tanto es muy importante que se fomente un acompañamiento social e institucional a este drama.

Hay que fomentar la prevención y el tratamiento. Vuelvo a insistir en que no es que no se hayan hecho cosas puntuales sobre este tema, pero en conjunto, en global, sólo estamos empezando y es importante la coordinación y la unificación de objetivos.

El suicidio está dentro de una estrategia, pero la iniciativa que aprobamos hoy por unanimidad lo que pretende es que tenga entidad propia dentro de la estrategia, tanto a nivel nacional como a nivel autonómico, y que sea precisamente ésta una prioridad.

Muchas gracias, Sra. Presidenta.

LA SRA. PRESIDENTA:

Moltes gràcies, Sra. Torres. Per tant, acceptada l'esmena del Grup Parlamentari Socialista entenc que aquesta Proposició no de Llei RGE núm. 649/13, queda aprovada per assentiment.

2) Proposició no de Llei RGE núm. 669/13, presentada pel Grup Parlamentari Socialista, relativa a teleassistència domiciliària.

Passam al debat de la Proposició no de Llei RGE núm. 669/13, del Grup Parlamentari Socialista, relativa a teleassistència domiciliària. Per defensar-la té la paraula l'Hble. Sra. Conxa Obrador per un temps de deu minuts.

LA SRA. OBRADOR I GUZMAN:

Moltes gràcies, Sra. Presidenta. Senyores diputades, senyors diputats, la teleassistència domiciliària és un servei que mitjançant una línia telefònica o un equipament de comunicació i un sistema informàtic específic ubicat en un centre d'atenció i al domicili de l'usuari permet a les persones majors o amb discapacitat, únicament accionant un dispositiu que duen permanentment posat, entrar en contacte verbal mans lliures.

Aquest dispositiu està operatiu 24 hores al dia els 365 dies l'any i posa en contacte l'usuari amb un centre atès per personal específicament preparat per donar resposta telefònica adequada a la necessitat presentada o per mobilitzar el recursos humans o materials tant de l'usuari com els existents a la comunitat. Així mateix inclou unitats mòbils que en un cas donat es poden traslladat al domicili de l'usuari per donar solució a l'emergència.

Aquest servei possibilita que les persones majors o amb discapacitat que no necessiten d'una atenció permanent i presencial tinguin la seguretat que davant situacions puntuals com puguin ser caigudes, angoixes, emergències sanitàries o de perill puguin contactar immediatament amb el centre d'atenció.

Aquest sistema permet a les persones vulnerables viure en el seu medi habitual evitant repercussions personals, socials i econòmiques que el desarrelament du. Evita ingressos en centres residencials que són innecessaris i facilita el contacte amb l'entorn familiar.

El servei de teleassistència constitueix un instrument idoni per proporcionar a les persones en situació de dependència i als seus familiar un major nivell d'autonomia i afavoreix -com hem dit abans- la permanència i integració al seu entorn.

És per aquest motiu que la Llei de promoció de l'autonomia personal i atenció a les persones en situació de dependència el va incloure expressament en el catàleg de servei a prestar per les administracions públiques, tot i que el programa de teleassistència ha donat magnífics resultats, també ha estat afectat per les retallades del Govern.

En un any el Govern ha aprovat dos pressuposts, els corresponents als exercicis 2012 i 2013 que han suposat la desaparició de la partida de la teleassistència del pressupost de l'IMERSO.

He de dir que el grup de diputats socialistes al Congrés varen presentar esmenes per tal que el Govern rectificàs aquesta eliminació de les partides corresponents al servei de teleassistència en considerar la importància que tenia aquest servei per als usuaris.

També a les Illes Balears els grups municipals socialistes varen presentar mocions a tots els pobles per reclamar el seu finançament estatal per tal que més de 4.500 usuaris no quedassin sense aquest recurs. Fins i tot hi va haver un compromís formal per part d'ajuntaments governats pel PSIB que es mantindria la teleassistència a pesar de no rebre recursos provinents de l'Estat.

Finalment, el Govern balear va decidir suplir l'aportació estatal amb fons de la comunitat provinents de la seva partida pressupostària destinada al pla de prestacions bàsiques. Destinam més d'1 milió i mig a aquesta finalitat, tot i que hem de dir que el pla concertat també ha estat rebaixat considerablement. L'aportació del pla concertat, que ha passat de tenir un finançament de 86 milions d'euros l'any 2011, ha tengut enguany un pressupost de 27 milions, conseqüència d'això ha estat que la nostra comunitat ha deixat d'ingressar 1.140.000 euros del pla concertat.

Per tots aquests motius, el nostre grup no està d'acord que el servei de teleassistència es financii mitjançant el pla de prestació bàsiques perquè consideram que el pla de prestacions bàsiques ha d'anar destinat íntegrament a donar resposta a les situacions d'emergència que sol·liciten les persones als serveis socials dels ajuntaments.

Per tot això, per tot l'exposat, el Grup Parlamentari Socialista ha presentat la següent proposició no de Llei: "El Parlament de les Illes Balears insta el Govern de l'Estat a adoptar les mesures necessàries per tal d'assegurar la prestació del servei de teleassistència amb uns nivells adequats de qualitat i cobertura, dotat del suficient finançament al Programa de teleassistència domiciliària, instrumentat mitjançant els convenis marc subscrits entre l'IMERSO i la Federació Espanyola de Municipis amb l'objectiu que les corporacions locals de les Illes Balears puguin oferir aquest programa als usuaris del seu municipi". Moltes gràcies.

LA SRA. PRESIDENTA:

Moltes gràcies, Sra. Obrador. Passam al torn de fixació de posicions, pel Grup Parlamentari MÉS té la paraula l'Hble. Sra. Fina Santiago per un temps de deu minuts.

LA SRA. SANTIAGO I RODRÍGUEZ:

Gràcies, presidenta. Donarem suport a aquesta proposició no de llei tal com està..., en els seus termes, per aprovar, perquè no coincidim amb el Partit Socialista que al Pla de prestació bàsica no hi pugui anar la partida de teleassistència. Pensam que la teleassistència és una oferta absolutament preventiva i creim que pot estar dins el PPB igual que hi ha la informació, igual que hi han d'estar educadors socials i educadors de carrer i altres mesures perquè té una funció preventiva.

De fet, si el Govern autonòmic aplicàs la Llei de serveis socials ara en la nostra comunitat autònoma totes aquelles persones majors de 80 anys vàlides, però que tenen 80 anys i que viuen soles tendrien una teleassistència de caràcter preventiu o aquelles parelles majors de 85 anys que viuen totes soles tendrien en caràcter preventiu -si volguessin, és clar- una teleassistència, perquè pensam que té aquesta funció preventiva i no només un funció, diguem, assistencial o de caràcter més terapèutic o de caràcter rehabilitador.

De fet, la teleassistència també es podria subvencionar per la via de la dependència, el que passa és que, amb els graus de dependència que es tracten en aquests moments, la teleassistència no és un instrument adequat perquè parlam de persones molt afectades per la dependència, moltes fins i tot amb processos d'Alzheimer molt avançat, altres demències molt avançades, que el tema de la teleassistència no es resulta.

Seria bo per a nivells més baixos de dependència, però com que el Govern de l'Estat el que ha fet ha estat retirar els nivells més baixos de teleassistència fins a l'any 2015 o 2016, la teleassistència realment en aquests moments com a dependència té un escàs ús i té més ajudes econòmiques, centre de dia i residències.

Nosaltres estam d'acord també que s'ha de reclamar a l'Estat el manteniment d'aquesta partida de teleassistència, però també, almanco perquè consti ja que no hem fet la modificació oportuna i per no fer-la *in voce*, però almanco que consti que pensam que no ha d'estar gestionat per l'IMSERSO. No té cap sentit que la teleassistència que és municipalista, que la designen els municipis, que està dins un expedient d'una persona amb altres recursos com pot ser l'ajuda... com pot ser per exemple l'ajuda domiciliària que moltes vegades es complementa o l'ajuda domiciliària que és dur-li no només la treballadora familiar, sinó també el menjar a casa seva, no té cap sentit que es gestioni d'una manera central.

Per tant, som partidaris que aquests doblers, que torni a tenir en algun moment IMSERSO, siguin transferits a les comunitats autònomes i les comunitats autònomes els gestionin com ho considerin millor, en aquest cas seria a través dels consells i en altres comunitats autònomes de govern directament a municipis.

També donarem suport a aquesta proposició no de llei perquè un dels motius que ha exposat i que ha estat que tot i que el Govern de les Illes Balears ha mantingut aquesta partida pressupostària que li ha denegat l'Estat..., vull recordar que és gràcies a una proposició presentada pel grup MÉS en la qual demanàvem 8 milions d'euros per cobrir no només la teleassistència, sinó per cobrir també tot el PPB, que el Govern de l'Estat no presentava, més tota una sèrie de mancances que

hi havia i que s'havia detectat i que en aquesta comissió no es va poder aprovar perquè el Partit Popular va votar en contra, cosa que després afortunadament va modificar al plenari.

No va modificar tan sols la partida de baixa que era clarament..., o nosaltres vàrem detectar que hi havia una partida inflada d'interessos dirigits als bancs, d'aquí es varen treure aquests 8 milions. Ens varen dir que havien negociat en el darrer moment, com comprendran no ens vàrem creure la negociació cinc minuts abans de tancar els pressupostos d'interessos a la baixa, simplement era que la partida estava inflada i allà hi havia doblers per a serveis socials, en lloc de destinar-los al banc.

Tot i així, però, pensam que aquests doblers que ha hagut de posar forçosament el nostre govern per al PPB i per a teleassistència s'hagués pogut utilitzar per a una altra cosa si haguessin vingut de l'Estat, com vostè ha dit per a temes d'urgència social de la nostra comunitat autònoma, per a doblers a les ONG que distribueixen aliments que no reben ni un euro d'aquest govern i per tant, sí que serien uns doblers que podrien anar destinats a altres necessitats, però ben destinats estan aquí en aquest moment perquè almanco aconseguim mantenir aquesta estructura que no creix, però que sí es manté.

Gràcies.

LA SRA. PRESIDENTA:

Moltes gràcies, Sra. Santiago. Pel Grup Parlamentari Popular té la paraula l'Hble. Sra. Maria José Bauzá per un temps de deu minuts.

LA SRA. BAUZÁ I ALONSO:

Muchas gracias, Sra. Presidenta. Desde el primer momento el Gobierno del Estado trabaja para garantizar que pese a la dificultad, a pesar de la dificultad actual tanto la salud como el bienestar y la calidad de vida de nuestros mayores sigan estando protegidos y garantizados.

Es por ello que las medidas sanitarias y sociales que se han puesto en marcha tienen en la persona mayor uno de sus principales ejes de actuación. De hecho, el Gobierno del Estado dedica 8 de cada 10 euros del presupuesto de 2013 a mejorar su calidad de vida y a prestarle la mejor atención posible.

De hecho, se ha incrementado en 1.274 millones el presupuesto del IMSERSO alcanzando los 5.055 millones de euros y además se ha aumentado en un 22% la dotación para el pago de las pensiones no contributivas. Efectivamente, no hemos podido actualizar las pensiones al IPC, pero desde luego han subido todas, no como en otras ocasiones en que se congelaron las pensiones.

En cuanto a la ley de dependencia, creo que ya nadie duda de que la ley de dependencia es un instrumento de cohesión social y de solidaridad y por ello este gobierno ha querido no sólo mantenerla, sino que la está mejorando y la está haciendo viable.

Com bien saben es una ley que nació con el consenso de todos, pero que nunca -y repito, nunca- ha funcionado como se preveía. Creo que ya sabrán - lo he dicho bastantes veces- nos encontramos con un sistema desbordado con una lista de espera de 300.000 personas, de las cuales el 57%, que es un índice muy elevado, eran personas grandes dependientes, independientes severos, personas que esperaban recibir una prestación prometida que nunca llegó y que esperaron durante muchos años.

Además, también nos encontramos 1.000 millones de deuda con la Seguridad Social a cargo de los cuidadores familiares y, en resumen, una maraña normativa que generó enormes deficiencias y provocó desigualdades. Así lo dijo el Tribunal de Cuentas, cuando afirmó en su informe que entre los ejercicios 2007y 2011 se detectó una enorme falta de orden, control y transparencia en el sistema y no lo digo yo, lo dice el Tribunal de Cuentas.

Desde el primer momento el principal objetivo del Gobierno del Partido Popular ha sido poner remedio a esta situación, reforzar el sistema y así lograr garantizar su sostenibilidad y además proteger a las personas con mayor grado de dependencia, es decir, vamos a dedicarnos primero a los que son más dependientes, a aquellos que necesitan más ayuda.

Así, gracias al diálogo y a la colaboración con las comunidades ahora tenemos un modelo más justo y más solidario, que garantiza la calidad y la sostenibilidad del sistema y que prioriza la atención profesionalizada, además de impulsar la creación de empleo, y se está acabando además con las diferencias en materia de prestaciones por comunidades autónomas.

Y lo bueno es que ya estamos viendo los frutos de la reforma; con estas medidas puestas en marcha hoy hay 75.700 personas menos en lista de espera de dependencia, es decir, un 24% menos que, per cierto, es el nivel más bajo en lista de espera desde que se inició el sistema, y es de hecho la primera vez desde que se puso en marcha la ley que han bajado las listas de espera.

Ahora además se está prestando la asistencia a las personas que lo necesitan, pero a la vez se están incorporando nuevos beneficiarios. Sí, se han incorporado nuevos beneficiarios, en total 129.847 nuevos dependientes el año pasado empezaron a recibir su prestación, y por primera vez desde que se puso en marcha la ley las nuevas incorporaciones están superando a las bajas, lo cual es un dato muy positivo.

Me hablan ustedes continuamente de desmantelamiento y de recortes y nada más lejos. Con este gobierno hay 1.405 millones dedicados a la dependencia, es decir, 119 millones más que en el 2011 con el gobierno socialista. Dentro del presupuesto del ministerio el 75% se está dedicando a la dependencia, cuando estaba el PSOE era el 56%. Ustedes dicen que el Gobierno del estado está asfixiando a las comunidades, si fueron ustedes precisamente los que recortaron el crédito a las comunidades autónomas; nosotros lo hemos incrementado, y además hemos tenido que hacer frente al pago de más de 12.000 millones en facturas tanto en sanidad como en asuntos sociales que, per cierto, ustedes dejaron de pagar a comunidades autónoma y ayuntamientos, esa es la realidad.

Además actualmente se está invirtiendo más en el mínimo de dependencia de lo que hizo el gobierno Zapatero en su legislatura. Ustedes quitaban al mínimo de dependencia, de hecho en el 2010 se redujo 236 millones, y el gobierno del Partido Popular lo ha aumentado en 122, y eso son datos que son contrastables. Además en Baleares se ha aumentado la nómina mensual de dependencia, que ha pasado de 2,5 millones a 3 millones.

Por tanto, señores portavoces de la oposición, no me digan que estamos desmantelando la dependencia, porque los datos dicen precisamente lo contrario. Queda mucho por hacer pero se están haciendo muchos avances. El Gobierno está haciendo realidad el objetivo que se había marcado, que es lograr que el sistema de la dependencia sea acorde con el espíritu de la ley que lo creó, y un modelo que pueda además ser sostenible económicamente, más transparente en su gestión, más equitativo en todo el territorio nacional y más accesible para el usuario, y que además, si es posible, aporte empleo, y esa es la pura realidad, lo demás es demagogia.

Nosotros hemos demostrado que para el Partido Popular los dependientes son una gran prioridad, y no podemos decir lo mismo de algún representante del PSOE. Le voy a leer algunos titulares de la prensa. “El Defensor del Pueblo acusa a la Junta de Andalucía de paralizar la Ley de dependencia. Griñán acumula deudas desde la etapa de Zapatero con casi 25.000 dependientes. La Junta recorta el 50% de la dependencia y sube las partidas de alta dirección”, y podría seguir porque hay muchos más. Así que no me vengan ustedes con el tema de los recortes, porque es cierto que muchas comunidades autónomas están tomando decisiones para hacer viables los servicios sociales y la sanidad pública, y ustedes lo saben, y sólo vienen a criticar por criticar. Si quieren podemos seguir hablando de recortes, porque el mayor recorte de la dependencia fue el realizado por el gobierno socialista en 2010 al eliminar la retroactividad de la percepción de las ayudas por parte de los beneficiarios, y sin ningún tipo de aviso previo, sin pacto ni consenso, como tomaron tantas otras decisiones.

Pero realmente el tema de la teleasistencia, como bien ya ha comentado la Sra. Santiago, no es un tema de presupuestos ni de recortes, es un tema puramente de competencias. Actualmente la Ley de promoción de autonomía personal y atención a las personas en situación de dependencia, en su catálogo de servicios para atender estas situaciones se incluye, entre otros, el servicio de teleasistencia domiciliaria. Por otro lado en las leyes de servicios sociales de las comunidades autónomas, entre ellas la de nuestra comunidad, así como en la Ley de bases de

régimen local, se contempla que es la competencia del municipio la prestación de los servicios sociales, entre los que se encuentra la teleasistencia domiciliaria. Por tanto, al objeto de evitar duplicidades entre las administraciones y aplicando un criterio de racionalización y eficacia administrativa en la distribución del presupuesto, la prestación de la teleasistencia domiciliaria debe ser contemplada en el marco competencial que toca, y es por eso que las comunidades autónomas y los ayuntamientos se están haciendo cargo. Por cierto, ya que lo han mencionado dejen que les recuerde que durante la legislatura pasada éramos de las pocas comunidades que no habían desarrollado ni la teleasistencia ni el servicio de ayuda a domicilio, a pesar de que nuestra ley lo contemplaba. Así que, como les digo, la teleasistencia no va a desaparecer, y por supuesto lo único que pasa es que van a hacerse cargo las administraciones que son competentes.

Por ello vamos a votar en contra de su proposición. Aunque en este tema también me gustaría apelar a su sentido común para que entiendan que es importante evitar a toda costa las duplicidades entre las administraciones públicas, y de hecho les pido también que se sumen a la enorme tarea que tiene el Gobierno de poner un poco de orden a todo este desatino que supone pagar aquello que se debe y que aporten también su grano de arena en aras a mantener el estado del bienestar.

Quizás sus propios grupos también deberían hacer un examen de conciencia para saber hasta dónde ha llegado su responsabilidad en esta situación, y no les voy a pedir que lo expresen públicamente, tampoco me atrevería, sólo les pido que lo hagan y que interioricen y actúen en consecuencia, porque con su ayuda o sin ella el gobierno del Partido Popular va a seguir trabajando con el claro objetivo de lograr un sistema de dependencia a toda España que sea justo, sostenible, eficiente y transparente, porque la realidad es que con este gobierno en materia de dependencia, ni desmantelamiento ni desaparición, y sí garantía de presente y de futuro.

Y aprovecho también que han mencionado el plan de prestaciones básicas, porque le tengo que agradecer que saque el tema, para decir que este gobierno ha triplicado el presupuesto en el plan de prestaciones básicas y que, por cierto, ha aumentado en un 152% la cantidad destinada a la renta mínima de inserción.

Muchas gracias.

LA SRA. PRESIDENTA:

Moltes gràcies, Sra. Bauzá. Vol fer ús de la paraula per contradiccions la Sra. Obrador?

LA SRA. OBRADOR I GUZMAN:

Sí, moltes gràcies, Sra. Presidenta. A la portaveu del Grup MÉS li he de dir que haguéssim acceptat l'esmena in voce que aquesta quantitat destinada a la teleassistència passàs directament a través de les comunitats als ajuntaments per a la seva gestió, i agraïm el vot a favor que tendria o que tendrà aquesta proposició no de llei.

He de dir al Partit Popular que també agraïm la seva protecció a les persones majors. Aquesta declaració d'intencions de protegir les persones majors, la dependència, tot i que el Sr. Rajoy va dir que era un sistema inviable i el Partit Popular diu que protegeix les persones majors mantenint la dependència, cosa que no es correspon amb la realitat. Les persones majors avui en dia tenen més càrregues que mai; li record el tema dels copagaments: han de copagar els medicaments, han d'avançar els doblers a l'administració per pagar els seus medicaments, es converteixen en prestataris de l'administració, uns jubilats, uns pensionistes que tenen les pagues més baixes de tot Espanya; han de pagar el transport sanitari no urgent i han de pagar les pròtesis. Aquesta és la manera que té el Partit Popular de protegir les persones majors. Tanta sort que els tenen a vostès en aquest govern, que protegeix el seus interessos.

Miri, li he de dir que en el 2012 hi va haver 197.000 persones amb dependència que s'han incorporat al sistema. Nosaltres varem arribar a 1.200.000 persones. Si hagués continuat la progressió haguéssim arribat a molta més gent, i a més haguéssim creat 300.000 llocs de feina, que això eren els plans que estaven incorporats a les memòries de la dependència. Avui en dia a Balears el total de persones amb dret són 16.000, i són dades de l'IMSERSO, per tant suposo que no les posarà en dubte; total de persones amb dret, 16.200; total de persones amb prestació, 9.000 persones; en llista d'espera, més de 6.000 persones. 13.000 persones amb dependència moderada que no entraran fins al 2015, 13.000 de les Illes Balears, amb resposta escrita del Congrés dels Diputats. Més de 800 persones estan esperant una plaça residencial. Fa un any hi havia 1.055 beneficiaris amb prestació més que enguany.

Balears rep el 26% manco per la reducció de la finançació respecte del 2011, 6,5 milions d'euros. La disminució total de la inversió pública en el 2012 va representar 15.400.000 euros manco per a aquesta comunitat, una reducció del 18%. L'impacte econòmic per persona amb dret reconegut des d'agost a 31 de desembre de 2012 és de -390 euros per persones. Aquestes són les dades que demostren que aquest govern del Partit Popular no té cap interès a mantenir l'estat..., el sistema de dependència, el que està fent és desmantellar el sistema de dependència.

Reducció del nivell mínim del 13 al 24% ha suposat que Balears deixi d'ingressar 2 milions d'euros. La suspensió del nivell conveniat representa per a Balears 5 milions manco. Per tant això són les dades que hi ha damunt la taula que demostren que el Partit Popular no sosté la Llei de dependència, la desmantella, perquè a allò que anam és a una societat dual: els que tinguin doblers es pagaran la dependència, les prestacions de la seva butxaca, i els que no tinguin recursos econòmics hauran d'anar a la beneficència, i això és el que hi ha, això és el tenim.

Vostès culpen els usuaris de la dependència i les cuidadores d'estafadors i per això volen millorar aquest sistema, perquè diuen que hi ha persones amb dependència que han abusat del sistema, que hi ha persones cuidadores que han abusat del sistema. Quan el PP diu millorar vol dir retallar, Sra. Bauzá, i això és una evidència i les dades ho demostren.

Miri, la teleassistència encara està dins el sistema d'atenció a la dependència, i és un sistema preventiu, que evita l'ingrés de persones amb dependència a residències; la plaça residencial té un cost de més de 1.300 euros. Això és eficiència?, llevar la teleassistència?, llevar els recursos de teleassistència? Per favor!, és que no entenc com fan ostentació de l'eficiència quan el que haurien de fer és invertir en prevenció. Invertir en prevenció vol dir...

LA SRA. PRESIDENTA:

Vagi acabant, Sra. Obrador.

LA SRA. OBRADOR I GUZMAN:

...reconèixer l'assistència, la prevenció d'assistència als moderats, i la dotació pressupostària de la teleassistència.

El Partit Popular el que fa és assumir, resignar-se a aquests retalls del Govern de l'Estat, no dir absolutament res i assumir que ens llevin aquesta dotació pressupostària. Aquesta resignació el que està fent és agreujar la situació de les persones de les Illes Balears, que viuen en pitjors condicions des que governa el Partit Popular.

Per tant nosaltres, evidentment, mantenim la demanda a l'Estat perquè doti la teleassistència tal i com estava dotada quan es va crear aquest recurs dins la dependència, i que sigui reivindicatiu com fan altres comunitats de l'Estat, maldament siguin del Partit Popular, que reivindiquen el dret a teleassistència i a cobrar aquest recurs.

Moltes gràcies.

LA SRA. PRESIDENTA:

Moltes gràcies, Sra. Obrador.

Passarem, idò, a la votació de la Proposició no de llei 669/13.

Vots a favor? 5.

Vots en contra? 9.

En conseqüència queda rebutjada la Proposició no de llei 669/13 per 5 vots a favor i 9 vots en contra.

I no havent-hi més assumptes a tractar, s'aixeca la sessió. Gràcies.

DIARI DE SESSIONS
DEL
PARLAMENT
DE LES
ILLES BALEARS